

ZUTPHEN

Beroep,
ambacht
en bedrijf

Van smederij tot constructiebedrijf

ZUTPHEN. — In de jaren na de oorlog heeft de staalconstructie een hoge vlucht genomen. In het bijzonder is zij van belang gebleken voor grote fabrieksruimten en loodsen, omdat met de staalconstructie grote overspanningen mogelijk zijn en men sneller en goedkoper kan bouwen dan met traditionele middelen.

Zo heeft de staalconstructie in de industrie algemeen ingang gevonden.

Tot de bedrijven, die zich in deze sector gespecialiseerd hebben, behoort ook de onderneming van de heer H. J. Rexwinkel te Eefde, die zich nog weer in het bijzonder heeft toegelegd op de constructie van gebouwen voor de zuivelindustrie. Daarmede is in een luttel aantal jaren uit een kleine dorpsmederij een werkplaats gegroeid, die overal in het land fabriekshallen en loodsen bouwt en op dit terrein een zekere reputatie gekregen heeft. Dit bleek duidelijk uit de opdracht tot de bouw van een complex

voor de coöp. zuivelfabriek te Hengelo, waarvan de dakconstructie geheel bestond uit gelaste stalen buizen, een novum op het gebied van de staalconstructie.

Dit gebouw is onlangs gereed gekomen, waarbij als bijzonderheid ook nog vermeld kan worden, dat de nieuwe fabriek over de bestaande heen gemaakt werd, zodat in het bedrijf zelf geen stagnatie behoefde op te treden tengevolge van deze uiterlijke vernieuwing. De bijzondere eisen, die de zuivelindustrie aldus stelt, ook wat de constructie-onderdelen betreft, waarbij zo min mogelijk gelegenheid mag zijn voor verontreiniging, maken specialisatie op dit terrein noodzakelijk. En dit is de heer Rexwinkel met zijn personeel wel toevertrouwd.

De opmerkelijke groei van dit Eefdesse bedrijf is een bewijs voor het vakmanschap en de ondernemingsgeest van de oprichter, één van die mensen, die de kansen in zijn leven heeft weten te grijpen.

De heer H. J. Rexwinkel te Eefde, gebogen over een tekening.
(Foto-Zeylemaker)

...

Zij liggen naar zijn mening juist bij de middelgrote bedrijfsvorm, die ook de beste voorwaarden voor de toekomst verschaft en door de ondernemer zelf nog overzien kan worden.

Ongetwijfeld is het succes van de heer Rexwinkel, die voor de oorlog zelf nog bij een baas werkte en daarna te Eefde een bescheiden begin maakte als zelfstandige ondernemer, geheel te danken aan eigen ondernemingsgeest. In het gesprek over deze zaken geeft hij blijk van een praktische kijk op het leven. Om als zakenman te slagen is er ook nog meer nodig dan vak kennis en dit kan het best getypeerd worden met het woord „flair“, dat overigens onvertaalbaar is, maar karakteristiek voor de man, die op zakkelijk gebied zelfstandig zijn weg heeft weten te vinden. Dit zaken doen is zeker niet alleen op geld verdienen gericht. Zeker, het geld is de brandstof, waarop de motor van het zakenleven moet draaien, maar was er de bevrediging niet van het werk, dat tot stand gebracht wordt, dan zou althans, bij de heer Rexwinkel, veel van de aardigheid er af zijn. Elke nieuwe fabriek, die hij bouwt is een monument voor hemzelf en zijn medewerkers waartegen zij met trots kunnen opzien en mogen zeggen: „Dat hebben wij tot stand gebracht“. De bevrediging in het eigen werk is de diepste die de mens kan ondergaan — of het nu gaat om het maken van een simpel ding, dat onder eigen handen vandaan komt, of om een project, dat in teamverband ontstond. Meer dan „homo economicus“ is men dan ook „homo faber“: de scheppende mens.

Wellicht was hij nooit op het idee gekomen om zich in deze richting te specialiseren, als de coöp. zuivelfabriek te Eefde in 1952 niet tot uitbreiding was overgegaan en de heer Rexwinkel niet was ingeschakeld bij de bouw van een nieuwe fabriekshal. Die verliep zo gunstig en het werk werd zo degelijk uitgevoerd, dat niet alleen de architect en de opdrachtgever bijzonder tevreden waren, maar de constructeur zelf ook plezier in dit werk kreeg.

Het gaf de stoot tot verdere specialisatie op dit gebied, waarbij meer opdrachten volgden, meestal uit de zuivelindustrie. Zo werd aan de kleine smederij in de bocht van de Zutphenseweg, voordien hoofdzakelijk aangewezen op klantenwerk, een nieuwe wending gegeven, die tot spoedig leide tot uitbreiding van de onderneming en de bouw van een nieuwe constructiewerkplaats, met speciale machines voor de staalconstructie.

Naar de mening van de heer Rexwinkel moet elke smederij, die voorheen uitsluitend aangewezen was op het zogenaamde klantenwerk, dat voor een groot deel bestond in reparatie-werkzaamheden, zich gaan specialiseren op een bepaald gebied. De industriële productie heeft de dorpsmederij veel werk uit handen genomen. Men is eerder geneigd dan vroeger om iets nieuws aan te schaffen, als het oude tekenen van verval begint te vertonen. Zelfs het paard, eertijds een goede en geregelde klant van de smid, heeft hem grotendeels in de steek gelaten. Wel zijn d'tractor en verdere landbouwmachines hiervoor in de plaats gekomen, maar het onderhoud hiervan wijst ook reeds in de richting van specialisatie met bijzondere vak kennis van motoren en machines en speciale werktuigen. Wij men met zijn tijd medegaan dan moet de kennis en de outillage gericht worden op bepaalde werkzaamheden, waarop men zich geheel kan instellen. Dit is een beweging in het productieproces, waarin ook het kleine bedrijf op de duur overal mee zal moeten gaan om zich te kunnen handhaven.

Door dit inzicht geleid, maar mede door het toeval, is uit de bescheiden onderneming, die na de oorlog in Eefde begonnen werd, min of meer als voortzetting van het bedrijf van zijn schoonvader, een constructiebedrijf gegroeid, waar de staalskeletten gemaakt worden, die het mogelijk maken om ter plaatse in korte tijd een fabriekshal te bouwen, waar men dit maar wenst. In de werkplaats staan verschillende speciale machines, waarvan vooral de snelzaag onze bewondering opwekte. Om deze te demonstren nam de heer Rexwinkel een zwaar stuk ijzer, dat tot onze verbazing door de cirkelzaag van deze machine doorgezaagd werd alsof het een stuk hout was. Het ging alleen gepaard met een vonkenregen, die bewees, dat het in het inwendige van dit stuk ijzer „heet“ toeging.

LASTECHNIEK

Een belangrijk onderdeel in het constructiewerk is de verbinding van skeletdelen door middel van een las. Iedereen kent dit lassen wel uit eigen aanschouwing, waarbij een man met een bril op, gebogen zit over zijn werkstuk met een felbloeie vlam, waarin je niet mag kijken, die plaatselijk het ijzer smelt. Met speciale lasstaven wordt in de vlam een „lasrups“ over de lasnaad gelegd, waarmede de ijzerdelen stevig aaneengesmolten worden. De lastechniek, zoals die reeds vele jaren toegepast

wordt, heeft het vroegere werken met klinknagels geheel vervangen en de voordelen ervan zijn duidelijk. Gelaste delen zijn sterker en behoeven dus minder zwaar te zijn dan geklonken verbindingen. Bovendien gaat het vlugger. Vergelijk met de overspanningen van een moderne loods bijvoorbeeld met de constructie van een ouderwetse stationsoverkapping, zoals deze op vele stations nog te vinden is, dan blijkt hoeveel lichter en eenvoudiger de ijzerconstructies tegenwoordig zijn om hetzelfde te kunnen presteren. Natuurlijk moet het laswerk aan hoge eisen voldoen, waarvoor bekwaame vaklieden nodig zijn.

Het Eefdesse constructiebedrijf werkt op 't ogenblik met vijftien man personeel, dat stuk voor stuk voor hun werk, berekend zijn. De heer Rexwinkel was vol lof over zijn mensen, wie hij het verantwoordelijk werk met een gerust hart kan toevertrouwen. Het construeren van een fabriekshal in staal is geen kinderwerk en er mogen hierbij geen fouten gemaakt worden, die noodlottig zouden kunnen worden. Het moet bijvoorbeeld uitgesloten zijn, dat een constructie onder het gewicht van een dak bezwijkt, omdat een lasnaad niet deugt. Dat zou een ramp betekenen. Weliswaar zijn er voldoende zekerheden en controles, maar de degelijkheid van het werk moet toch beginnen bij het verantwoordelijkheidsgevoel van elke medewerker, wat hij ook verricht. Voor een goede samenwerking in een team is een goede geest nodig en een goede onderlinge verstandhouding. Er zit veel afwijking in de constructiebouw en dat maakt het werken ook plezierig. Vandaag zit de ploeg hier en morgen daar. Het werkgebied strekt zich dan ook verder uit dan het Eefdesse grondgebied. Alleen in Zoetermeer heeft de heer Rexwinkel voor Nutricia al twaalf fabriekshallen gebouwd, maar de ploeg komt evengoed in Groningen en Brabant.

HET JUISTE MIDDEN

De groei van de onderneming van smederij tot constructiebedrijf heeft de ondernemer zelf niet overmoedig gemaakt. Op het ogenblik zou hij zijn bedrijf nog verder kunnen uitbreiden en daarvoor voldoende werk kunnen aantrekken, maar hij heeft zelf het gevoel, dat het hem dan over het hoofd zou groeien. Een nog groter bedrijf is door meer dan technisch en zakelijk niet meer te leiden en dan zouden speciale krachten aangetrokken moeten worden om een deel van zijn taak over te nemen. Tegenover de expansie zouden op de debetzijde risico's komen te staan, die niet onverdeelde gunstig zijn. Met de personeelsbezetting van het ogenblik beschikt de heer Rexwinkel over een vaste kern, waarmede hij elk werk aan kan. Hij heeft met deze ploeg wel fabrieken gebouwd van 20 x 20 m, waarvan de bouwkosten een ton te boven gingen. Sommige ondernemers zijn niet tevreden, als ze hun zaak niet voortdurend kunnen uitbreiden, maar zo denkt onze zegsman er niet over. Als verstandig zakenman wenst hij de optimale voorwaarden voor de bloei en standhouding van zijn onderneming.